

УДК 821.161.2

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/56-3-20>

Світлана ЧЕРНЯВСЬКА,

orcid.org/0000-0002-9438-6965

*кандидат історичних наук, доцент,
завідувачка кафедри української мови*

*Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
(Харків, Україна) Npisarskaa@gmail.com*

Наталія ПИСАРСЬКА,

orcid.org/0000-0001-6911-7600

*кандидат історичних наук,
доцент кафедри української мови*

*Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
(Харків, Україна) 1010bios1989@gmail.com*

Андрій ГОМОН,

orcid.org/0000-0002-7280-9402

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови*

*Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
(Харків, Україна) alpasador7@gmail.com*

ТЕРМІНОЛОГІЧНА ЛЕКСИКОГРАФІЯ ЯК КОМПЛЕКСНА НАУКА

Стаття присвячена дослідженню концепту термінологічної лексикографії, її теоретичному аналізу як комплексної науки. Актуальність теми обумовлена стрімким зростанням кількості специфічної лексики, яка поповнює перелік вітчизняної термінології у різних сферах людської діяльності. Мета дослідження полягає в аналізі термінологічної лексикографії як окремої системи та окресленні повноцінного спектру використання її потенціалу. Методологічною основою роботи є сукупність загальнонавчаних у філології методів, а саме: об'єктивності, описовий, формально-логічний, системно-структурний, порівняльний та інші загальнонаукові та спеціальні методи дослідження.

Співставлено категорії «лексикографії» та «термінології», запропоновано визначення термінологічної лексикографії. Окреслено суб'єктне коло, на яке орієнтована термінологічна лексикографія як наука та дисципліна. Встановлено визначальні риси спеціалізованих термінологій. Визначено роль стандартизації та перелік стандартів, під які підпадає діяльність по формуванню, укладанню, систематизації термінологічних словників. Наголошено, що об'єктом термінологічної лексикографії виступає галузевий словник, тоді як предметом – прийоми та методологія їх вироблення й укладання. На прикладі різних видів термінологічних словників встановлено структурні особливості подачі матеріалу. Продемонстровано, яким чином термінологічна лексикографія пов'язана із іншими видами наук, зокрема, із мовознавством, інформатикою, термінознавством. Відображено зв'язок даної сфери наукового пізнання із комп'ютерними технологіями та сучасними цифровими рішеннями. Тезисно відмічено основні проблеми термінологічної лексикографії і загальні підходи до їх врегулювання. В якості перспектив подальших наукових розвідок запропоновано до огляду тему парсинга тексту багатомовного тлумачного термінологічного словника.

Ключові слова: *термінологічна лексикографія, терміносистема, міждисциплінарність, стандартизація, галузевий словник, база даних, цифровізація.*

Svitlana CHERNIAVSKA,

orcid.org/0000-0002-9438-6965

*Candidate of Historical Science, Assistant Professor,
Head of the Department of the Ukrainian Language
National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"
(Kharkiv, Ukraine) Npisarskaa@gmail.com*

Nataliia PYSARSKA,

orcid.org/0000-0001-6911-7600

*Candidate of Historical Sciences,
Assistant professor at the Department of the Ukrainian Language
National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"
(Kharkiv, Ukraine) Npisarskaa@gmail.com*

Andrii HOMON,

orcid.org/0000-0002-7280-9402

*Candidate of Philological Sciences,
Assistant Professor at the Department of the Ukrainian Language
National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"
(Kharkiv, Ukraine) alpasador7@gmail.com*

TERMINOLOGY LEXICOGRAPHY AS A COMPLEX SCIENCE

The article is devoted to the study of the concept of terminological lexicography, its theoretical analysis as a complex science. The topicality of the topic is due to the rapid growth of the number of specific vocabulary, which replenishes the list of domestic terminology in various spheres of human activity. The purpose of the study is to analyze the terminological lexicography as a separate system and outline the full spectrum of its potential use. The methodological basis of the work is a set of methods generally recognized in philology, namely: objectivity, descriptive, formal-logical, system-structural, comparative and other general scientific and special research methods.

The categories of «lexicography» and «terminology» are compared, the definition of terminological lexicography is proposed. The subject circle on which terminological lexicography as a science and discipline is oriented is outlined. The defining features of specialized terminologies are established. The role of standardization and the list of standards that fall under the activity of forming, compiling, and systematizing terminological dictionaries are defined. It is emphasized that the object of terminological lexicography is the branch dictionary, while the subject is the methods and methodology of their development and compilation. On the example of different types of terminological dictionaries, the structural features of the presentation of the material are established. It is demonstrated how terminological lexicography is connected with other types of sciences, in particular, with linguistics, informatics, terminology. The connection of this field of scientific knowledge with computer technologies and modern digital solutions is reflected. The main problems of terminological lexicography and general approaches to their settlement are briefly noted. The topic of parsing the text of a multilingual explanatory terminological dictionary is proposed for consideration as a perspective for further scientific research.

Key words: *terminological lexicography, terminological system, interdisciplinarity, standardization, industry dictionary, database, digitalization.*

Актуальність теми. В останні десятиліття наукова спільнота все частіше дискутує на тему можливості формування універсальної мови, здатної усунути комунікаційні бар'єри між представниками різних країн, народів, сфер діяльності. Враховуючи сучасний розвиток лінгвістики, «претендентом» на роль універсального засобу спілкування може виступати термінологія як комплексна наука та міждисциплінарний феномен. У XXI ст. під впливом стрімкого науково-технічного розвитку, найдинамічнішу та найактивніше поповнювану частину українського лексичного фонду становлять спеціальні найменування. Це дало поштовх для розвитку когнітивного термінознавства, частково обумовило потребу у регламентації мовної

політики, послугувало поштовхом для систематизації нових термінологічних словників тощо.

Зазначені процеси виникають закономірно, логічно, мають причино-наслідкові зв'язки. Їх розуміння та усвідомлення дозволяє в подальшому вирішити актуальні проблеми лінгвотермінографії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На зазначеному наголошують у низці сучасних досліджень такі науковці як Петрова (2013) яка досліджує практичну сторону питання (в основі дослідження – фітомеліоративна термінологія словників I пол. XX ст.), зокрема встановлюючи репрезентацію аналізованих термінів у різних вимірах (парадигматичному, граматичному, словотвірному та ін.). Окрім зазначеного, авторка

досліджує способи відображення синонімічних зв'язків, особливості їх перекладу та прояви варіативності термінів (Петрова, 2013:117–125).

Останній теоретичні надбання систематизують у навчальному посібнику із термінології Фурт та Дмитрук (2020), особливу увагу приділяючи терміну як одиниці терміносистеми, їх структурно-семантичним особливостям, шляхам виникнення та особливостям перекладу. Іванова (2017) розглядає ключові підходи до укладання галузевих глосаріїв, принципи та засади їх формування (Іванова, 2017).

Цінними для нашого дослідження видаються роботи зарубіжних науковців. Бергенгольц та Гоувс комплексно аналізують природу лексикографії, даючи авторську оцінку співвідношенням термінологічної лексикографії із іншими галузями науки та сферами пізнання (Bergenholtz, Gouws, 2012). До числа актуальних робіт включаємо статтю Трап, який оцінює термінологічну лексикографію як окрему незалежну галузь, що має свої самобутні, індивідуальні риси, віхи і напрямки розвитку, проте в повній мірі не здатна розкрити потенціал без суміжних сфер наукового пізнання (Тагп, 2017).

Метою дослідження є аналіз термінологічної лексикографії як цілісної системи та окресленні повноцінного спектру використання її потенціалу.

Виклад основного матеріалу. Зважаючи на невпинне проникнення новітніх результатів ІТ-діяльності, винаходів, відкриттів, технічних рішень фактично у всі сфери суспільної діяльності, значно активізувався інтерес до мови професійної комунікації. Як в українському, так і іноземному мовленні, вона невпинно поповнюється новими лексикографічними термінами, які, в свою чергу, необхідно систематизувати та описати.

Досліджуючи зміст та структуру термінографії слід зауважити, що початково вона виникла як окремий розділ лексикографії, хоча завжди, виходячи із своєї природи, тяжіла до термінознавства. В дослідницьких роботах зустрічаються такі синонімічні терміни як науково-технічна лексикографія, термінологічна лексикографія, спеціалізована лексикографія (або мова спеціального призначення), проте кожна з них відображає єдине філологічне явище. На кінці ХХ ст. сформувалося два основні підходи щодо співвідношення категорій «лексикографія» та «термінологія». Зокрема, зарубіжні дослідники (такі як Bergenholtz, Gouws (2012), Гоувс, Ботма та Принсло (2016) трактують їх як дві різні дисципліни. У своїй статті «Лексикографія як незалежна наука» Свен Тагп дає цікаву класифікацію різних точок зору на дисциплінар-

ний статус лексикографії, при цьому самостійно відстоюючи погляд, що лексикографія є «наукою зі своїм власним незалежним ядром і великим міждисциплінарним покликанням» і що її слід розглядати як «самостійну дисципліну зі своєю власною теорією, власними завданнями та методами» (Bothma, Gouws, Prinsloo, 2016). Вітчизняні дослідники навпаки відмічають, що дисципліни є взаємообумовленими та тісно пов'язаними, зокрема за рахунок того, що термінологія позиціонується як теоретична база термінографії. З нашої позиції, найбільш раціональним видається твердження про виникнення термінографії як дисципліни на межі лексикографії та термінознавства. З точки зору філології, між лексикографією та термінографією існує досить складний, на перший погляд не завжди очевидний зв'язок. У першому випадку, як правило, домінуючим є семасіологічний підхід. Власне слова, які поповнюють терміносистему документуються в залежності від їх контекстуальних, семантичних, синтактичних ознак, функцій граматики і т.д. Саме тому, відправною точкою тут завжди була і залишатиметься мова. Термінографія бере за основу ономасіологічний підхід, де особливого значення набуває метамова царин, тематичних полів, дисциплін (Голубовська, та ін., 2015: 6). Диференціація у підходах щодо місця та ролі термінологічної лексикографії обумовила варіативність поглядів щодо визначення даного поняття. Про неї, як комплексну науку (синтез термінознавства і лексикографії), орієнтовану на питання теорії та практики термінологічних словників, йдеться у роботах Іванова (2017), Петрової (2013), Фурт & Дмитрук, 2020. Дане трактування є найбільш часто вживаним і універсальним, але з нашої позиції, не в повній мірі відображає спектр практичної значущості. Зокрема, за раціональне вважаємо наголосити на термінологічній лексикографії як виді практичної діяльності, що передбачає збирання, фіксацію, опис, систематизацію власне термінологічного матеріалу у спосіб та шляхом, найбільш доступним для подальшого ознайомлення і використання (Іващенко, 2002:141-147). В основі таких процесів лежить низка тематичних стандартів, які спрощують методіку впорядкування та регламентують вимоги до творення термінологічних словників. Додатково зауважимо, що в розрізі чинного законодавства, в Україні функціонують три основні стандарти серії «Термінологічна робота», які повинні бути основою для розроблення термінологічних стандартів усіх галузей знань, щоб забезпечити українськомовну якісну наукову комунікацію: ДСТУ 3966:2009. Термінологічна

робота. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять; ДСТУ ISO 860–99. Термінологічна робота. Гармонізування понять і термінів; ДСТУ ISO 1087-1:2007 Термінологічна робота. Словник термінів. Частина 1. Теорія та використання (Шинкарук & Харченко, 2017:57). Проте, вони в повній мірі не покривають всі потреби документально-інформаційної сфери. Загалом, проблематика гармонізації стандартів у визначеній сфері є однією із найбільш актуальних. Вторинність даного питання обумовлена недостатністю уваги з боку держави; відкритим залишається питання повної відсутності належної мовної експертизи національних стандартів, їх застарілості, обмеженого доступу. Стандарт ISO 1087 визначає термінологію як «наукове дослідження понять і термінів, що використовуються в спеціальних мовах». Метою документування лексики є сприяння їх послідовному використанню в усній і письмовій комунікації та в основному застосовується експертами у відповідній галузі. На відміну від загальної мови, де загалом допускається так звана «довільність знака», в спеціальному мовленні (предметні галузі й області знань) прагнуть систематизувати принципи позначення та називати поняття відповідно до заздалегідь визначених правил або загальних (термінографічних) принципів. Загальноновживане мовлення (а, отже, загальні словники) повною мірою використовує потенціал полісемії, метафори та прикметників; дійсний процес словотворення зустрічається порівняно рідко. Наукове спостереження та опис включає в себе позначення термінів, а це, у свою чергу, передбачає перегляд конотативного змісту слів, зміну позначень і створення принципово нових термінів, що спрямовано на прозорість і послідовність (стандартизація).

Об'єктом термінологічної лексикографії виступає галузевий словник, тоді як предметом – прийоми та методологія їх вироблення та укладання. Враховуючи той факт, що термінологічна лексикографія розвивалася паралельно з лексикографією загального мовлення, а отже базувалася на її основних ідеях та застосовувала ідентичні методи до впорядкування (в тому числі прослідковується аналогічний підхід до скорочених позначень, типів вказівок, ілюстрацій, систематизації термінів). Ключовий напрям дослідження, який використовується при укладенні описових термінологічних словників – інвентаризація термінології, в наслідок чого формується етимологічний, діалектичний, словник термінів-неологізмів, історичний, частотний, умовно поділені на теоретичну і практичну частини. Поняття, представлені в тер-

мінологічних словниках, виражаються переважно у формі іменників; поняття, які лінгвістично виражені прикметниками та дієсловами в технічних мовах, часто зустрічаються лише у відповідній формі іменника і деякі теоретики заперечують існування концепту у формі прикметники та дієслова (Alberts, 2001, с. 77).

Визначальною рисою спеціальних термінологій є їх відкритий характер, що означає, що в цих системах відбувається постійний рух завдяки входженню нових термінів і занепаду інших у зв'язку з втратою актуальності певних понять. Це є передумовою постійної роботи над термінологіями, особливо при їх унормуванні та кодифікації (Жалай та ін., 2018:7).

Влучно зауважує Онуфрієнко (2016) відносно мети, яка стоїть перед термінологічною лексикографією, вказуючи, що «вона покликана інвентаризувати галузеві термінології, внормувати їх, стандартизувати та впорядкувати задля подальшого коректного використання фахівцями при письмові чи усній професійній комунікації» (Онуфрієнко, 2016: 165).

Його стан оцінюють як, радше, реактивний ніж проактивний, завжди відстає від практичних потреб конкретної галузі та викликів суспільства. Це обумовлює причини систематичних доповнень, що вносяться до словників.

Термінологічні лексикографічні праці орієнтовані на широке коло суб'єктного складу, зокрема науковців, студентів, викладачів, учнів, науково-технічних працівників, слухачів системи підвищення кваліфікації. Власне тому, створення термінологічних словників має базуватися на напрямках та ефекті від їх подальшого використання, що пов'язано із безпосереднім формулюванням вимог до такої групи словників. Вони характеризуються неоднорідністю, стосуються різних елементів композиції, структури та внутрішньої будови словника. Відповідно, чинну роль термінологічні словники відіграють в ході проведення досліджень із термінологічного редагування (оцінка коректності використання термінів в конкретному кейсі), термінологічного навчання (слугують теоретичною базою для підготовки спеціалістів із іноземної спеціалізованої лексики). Лінгвістичне забезпечення комп'ютерних (інтелектуальних) систем взагалі неможливо уявити без належних класифікаторів, відібраного тезаурусу. Тому створення словників спеціальної лексики є логічним процесом фактично по відношенню до всіх видів термінологічної діяльності. Так, до прикладу, виявлення, узагальнення й систематизація нормативно-правового трактування

основних визначень і дефініцій понятійно-термінологічного апарату інформаційної сфери України є метою, якою керувалися укладачі Словника законодавчої та стандартизованої термінології (налічує понад 1700 термінів) (Інформаційні ресурси. Словник законодавчої та стандартизованої термінології, 2012).

В такій галузі матеріального виробництва, як от будівництво і архітектура більшим попитом користуються словники-довідники, які подають дефініцію закріплених понять (Шмига ред., 2010).

Аналогічна ситуація із юридичною лексикою, мовою Законів та нормативно-правових актів (Чубенко та ін., 2018). Як правило, такі словники не лише окреслюють коло потенційних користувачів, але й джерельну базу. В аналізованому зразку Чубенко та ін. (2018), до прикладу, це були не лише поняття із національного законодавства, але й концепти, що фігурують у міжнародних юридичних документах, стандартах, інформаційній та науковій літературі, стандартах, керівництвах до конвенцій тощо. В свою чергу, у проекті гірничого словника, словниках термінів із військової справи, довідниках концептуальних понять, тактики та логістики часто обмежуються підбором синонімічних слів для розкриття змісту і значення спеціальної лексеми. Розширення області застосування термінології, нагромадження специфічної лексики певною мірою інтенсифікує значення та роль відповідного роду діяльності.

Термінологічна лексикографія має тісний зв'язок із цілим рядом наук, де першочергове місце відведено мовознавству, інформатиці, термінознавству тощо. Щоб мати змогу чітко передати вимову та наголос, лексикографія застосовує дані із галузі орфоєпії, акцентології, фонетики; в контексті граматичної характеристики – надбання морфології; важливими є знання із етимології, дані контрактивної лінгвістики. Тісний зв'язок термінологічної лексикографії із семіотикою, як вченням про знакову систему.

Чіткі паралелі проводимо із термінографією та термінознавством, як незалежними сферами наукового пізнання. Досить значна кількість проблем, яку вирішують термінознавці, виникають та частково (повноцінно) врегульовуються у ході укладання словників. Вивчення спеціальної лексики не проходить осторонь термінографії, так як частина питань (відбір, ідентифікація значень лексичних одиниць та словосполучень, відокремлення типів) є предметом дослідження як термінографії, так і термінознавства.

Комп'ютерні технології активно взаємопроникають у термінологічну лексикографію, з одного

боку стаючи частиною словникового наповнення, з іншого – засобом оцифрування паперових носіїв. Конвертація друкованих словників у комп'ютерну версію суттєво змінила підхід до систематизації спеціальних концептів, модифікувала (в сторону спрощення) пошук необхідного матеріалу. Функції розділових знаків уточнені, кожне значення та приклад подаються із нового рядка, використання тільки не практикується. Таким чином, формат електронного словника змінений, але змістове наповнення не підлягає редагуванню. Зазначене дозволяє розширити програмне забезпечення, саме тому навіть у найбільш простих (із технічної точки зору) словниках доступний пошук по реєстровому слову, вжитих в контексті словосполученнях, зіставлення двох або більше статей.

Використання машинних баз даних, робота із об'ємними базами текстів. Корпусна лексикографія як розділ прикладної лінгвістики, оперує комп'ютером як основним інструментарієм для аналізу, обробки і зберігання даних. Найбільш авторитетні закордонні друкарські будинки, такі як Oxford, Cambridge, Longman, Chambers відтворили електронну версію більшості своїх друкованих видань.

Із зазначеного виходить, що так як комп'ютерна лексикографія сформувалася в межах традиційної лексикографії, то вона також врегульовує питання, пов'язані із укладанням словників, проте на відміну від термінологічної лексикографії використовує інші підходи і методи. Не зважаючи на її тимчасовий характер (адже функціонує на час переходу від друкованого до цифрового формату), спеціальні програми дозволяють в автоматичному режимі сформувати й зберігати словникову інформацію (Іванова, 2017: 170-172).

Термінологічна лексикографія, використовуючи результати лексикологічних досліджень, в свою чергу надає матеріал для встановлення та вирішення лексикологічних проблем. Основні актуальні питання термінологічної лексикографії можна подати тезисно: розробка та затвердження уніфікованих принципів створення термінологічних словників; створення науково обґрунтованої типології спеціальних словників; розробка інваріантного проекту словника для опису спеціальних пластів лексики; визначення основних параметрів термінологічних словників, дослідження макро- та мікроструктури словника; аналіз шляхів відбору термінологічного словника; вироблення основних прийомів і методів опису термінів; застосування комп'ютеризації у створенні термінологічних словників. Окрім зазначеного,

до переліку дискусійних питань відноситься розрізнення власне термінів та професіоналізмів, їх розподіл між відповідними словниками, відображення лексико-семантичних відношень (синонімії, полісемії, омонімії), граматична та семантична характеристика слів тощо. Більшою мірою, вирішення даних проблем можливе за рахунок створення єдиної методологічної бази та інструкції з укладання лексикографічних праць.

Висновки. Сучасні дослідники велику кількість уваги приділяють проблемам теорії лексикографії: словниковим визначенням, лексико-графічним описам пластів українського мовлення, що знаходиться в активному вжитку та на периферії; діалектним, термінологічним поняттям. Термінологічна лексикографія, як похідна сфера наукового пізнання, являє собою комплексну науку та вид практичної діяльності, що передбачає збирання, фіксацію, опис, систематизацію власне термінологічного матеріалу у спосіб та шляхом, найбільш доступним для подальшого ознайом-

лення і використання. Незалежний дисциплінарний статус теоретичної лексикографії також підтримують більшість вітчизняних дослідників; підтвердженням цього є значна кількість встановлених філологічних зв'язків із іншими науковими галузями та дисциплінами. Найважливіше значення для опанування термінологічного наповнення мови відіграють словники, які максимально об'єктивно, чітко, точно і повно відображають семантику слів. Визначення в тлумачних словниках відбивають процес розвитку думок, безперервність поглиблення та розширення пізнання об'єктивної дійсності. В даний час з вивченням різних аспектів слова (ономасіологічного, семасіологічного, фразеологічного) словники, окрім іншого, вирішують завдання ідентифікації опису дійсності (предмет, процес, послуга тощо), на яку вказують дані словникові одиниці. Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо у дослідженні технології парсинга тексту багатомовного тлумачного термінологічного словника.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Голубовська І. О., Жалай В. Я., Биховець Н. М., Кругликова О. В., Линник Т. Г., Пархоменко А. Ф., Рахманова І. І., Рубашова Л. М., Бобошко Т. М. Термінографія, мультілінгвізм, мульти-дисциплінарність: напрямки майбутніх досліджень. *Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи*. 2015. С. 3-23.
2. Жалай В. Я., Линник Т. Г., Миرونюк Т. М., Пархоменко А. Ф., Рахманова І. І., Рубашова Л. М. Новітні тенденції функціонування української військової терміносистеми. *Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи*. 2018. С. 5-43.
3. Іванова О. В. Основи укладання галузевих глосаріїв: підручник. К.: ЦП «Компринт», 2017. 246 с.
4. Іващенко В. Концептуарія основних понять термінографії (Conceptuaria of basic concepts of terminography). *Слово і словник*. 2002. С. 141-147.
5. Інформаційні ресурси. Словник законодавчої та стандартизованої термінології. Нац. акад. пед. наук України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [уклад.: П. І. Рогова, Я. О. Чепуренко, С. М. Зозуля, І. Г. Лобановська]. Київ: [Нілан-ЛТД], 2012. 283 с.
6. Онуфрієнко Г. Галузева термінографія як регулятор наукової комунікації. *Наукова термінологія нового століття: теоретичні і прикладні виміри: матеріали Міжнародної наукової конференції*; відп. ред. Л. Малевич. Рівне: НУВГП, 2016. С. 165-169.
7. Петрова Т. О. Особливості параметризації фітомеліоративної термінології у словниках 20-30-х років ХХ ст. *Філологічні науки: зб. наук. пр. Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка*. Полтава, 2013. Вип. № 14. с. 117– 125.
8. Термінологічний словник-довідник з будівництва та архітектури. Р. А. Шмиг, В. М. Боярчук, І. М. Добрянський, В. М. Барабаш; за заг. ред. Р. А. Шмига. Львів, 2010. 222 с.
9. Термінологічний словник з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції / Чубенко А.Г., Лошицький М.В., Павлов Д.М., Бичкова С.С., Юнін О.С. К.: Ваіте, 2018. 826 с.
10. Фурт Д. В., Дмитрук Л. А. Термінологія: навчальний посібник. М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. іноземної філології, українознавства та соціально-правових дисциплін; Д. В. Фурт, Л. А. Дмитрук. Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2020. 172 с.
11. Шинкарук В. Д., Харченко С. В. Державні термінологічні стандарти України в науковому дискурсі: проблемні питання. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Філологічні науки*. Київ, 2017. № 263. С. 56-64.
12. Alberts M. Lexicography versus Terminography. *AFRILEX-reeks. series 11*. 2001. p. 71-84.
13. Bergenholtz H., Gouws R.H. What is Lexicography? *Lexikos*. 2012. № 22. P. 31-42.
14. Bothma T.J.D., Gouws R.H., Prinsloo D.J. The Role of e-Lexicography in the Confirmation of Lexicography as an Independent and Multidisciplinary Field. Margalidze, T. and G. Meladze (Eds.). *Lexicography and Linguistic Diversity: Proceedings of the XVII EURALEX International Congress*. Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Tbilisi, Georgia. 2016 p. 109-116.
15. Tarp S. Lexicography as an Independent Science. Fuertes-Olivera, Pedro A. (Ed.). *The Routledge Handbook of Lexicography*. 2017. p. 19-33.

REFERENCES

1. Holubovska I. O., Zhalai V. Ya., Bykhovets N. M., Kruhlykova O. V., Lynnyk T. H., Parkhomenko A. F., Rakhmanova I. I., Rubashova L. M., Boboshko T. M. Terminohrafiia, multylinhvizm, multy-dystsyplinarnist: napriamky maibutnikh doslidzhen [Terminography, multilingualism, multi-disciplinarity: directions of future research]. *Linguistics of the 21st century: new research and perspectives*. 2015. P. 3-23. [in Ukrainian]
2. Zhalai V. Ya., Lynnyk T. H., Myroniuk T. M., Parkhomenko A. F., Rakhmanova I. I., Rubashova L. M. Novitni tendentsii funktsionuvannia ukrainskoi viiskovoi terminosystemy [The latest trends in the functioning of the Ukrainian military terminology system]. *Linguistics of the 21st century: new research and perspectives*. 2018. P. 5-43. [in Ukrainian]
3. Ivanova O. V. Osnovy ukladannia haluzevykh hlosariiv: pidruchnyk [The basics of compiling industry glossaries: a textbook]. K.: TsP «Komprynt», 2017. 246 p. [in Ukrainian]
4. Ivashchenko V. Kontseptuariia osnovnykh poniat terminohrafii [Conceptuaria of basic concepts of terminography]. *Word and dictionary*. 2002. S. 141-147. [in Ukrainian]
5. Informatsiini resursy. Slovnyk zakonodavchoi ta standartyzovanoi terminolohii [Information resources. Dictionary of statutory and standardized terminology]. *Nats. akad. ped. nauk Ukrainy, Derzh. nauk.-ped. b-ka Ukrainy im. V. O. Sukhomlynskoho; [uklad.: P. I. Rohova, Ya. O. Chepurenko, S. M. Zozulia, I. H. Lobanovska]*. Kyiv: [Nilan-LTD], 2012. 283 s. [in Ukrainian]
6. Onufrienko H. Haluzeva terminohrafiia yak rehulator naukovoï komunikatsii [Industry terminology as a regulator of scientific communication]. *Scientific terminology of the new century: theoretical and applied dimensions: materials of the International Scientific Conference; resp. ed. L. Malevich*. Rivne: NUVHP, 2016. P. 165-169. [in Ukrainian]
7. Petrova T. O. Osoblyvosti parametryzatsii fitomelioratyvnoi terminolohii u slovnykakh 20-30-kh rokiv KhKh st. [Peculiarities of parameterization of phytomelioration terminology in dictionaries of the 20s-30s of the 20th century]. *Philological sciences: coll. of science Poltav Ave. national ped. University named after V. G. Korolenko*. Poltava, 2013. Issue No. 14. p. 117–125. [in Ukrainian]
8. Terminolohichni slovnyk-dovidnyk z budivnytstva ta arkhitektury [Terminological dictionary-handbook on construction and architecture]. R. A. Shmyh, V. M. Boiarchuk, I. M. Dobrianskyi, V. M. Barabash; za zah. red. R. A. Shmyha. Lviv, 2010. 222 p. [in Ukrainian]
9. Terminolohichni slovnyk z pytan zapobihannia ta protydiv lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu, finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyshchennia ta koruptsii [Terminological dictionary on issues of prevention and counteraction of legalization (laundering) of proceeds obtained through crime, financing of terrorism, financing of proliferation of weapons of mass destruction and corruption] / Chubenko A.G., Loshytskyi M.V., Pavlov D.M., Bychkova S. .S., Yunin O.S. K.: Waite, 2018. 826 p. [in Ukrainian]
10. Furt D.V., Dmytruk L.A. Terminolohiia: navchalnyi posibnyk [Terminology: educational manual]. Ministry of Education and Science of Ukraine, Donetsk. national University of Economics and Trade named after M. Tugan-Baranovskiy, cafe. foreign philology, Ukrainian studies and socio-legal disciplines; D. V. Furt, L. A. Dmytruk. Kryvyi Rih: [DonNUET], 2020. 172 p. [in Ukrainian]
11. Shinkaruk V. D., Kharchenko S. V. Derzhavni terminolohichni standarty Ukrainy v naukovomu diskursi: problemni pytannia [State terminological standards of Ukraine in scientific discourse: problematic issues]. *Scientific Bulletin of the National University of Bioresources and Nature Management of Ukraine. Series: Philological sciences*. Kyiv, 2017. No. 263. P. 56-64. [in Ukrainian]
12. Alberts M. Lexicography versus Terminography. *AFRILEX-reeks. series 11*. 2001. p. 71-84.
13. Bergenholtz H., Gouws R.H. What is Lexicography? *Lexikos*. 2012. № 22. P. 31-42.
14. Bothma T.J.D., Gouws R.H., Prinsloo D.J. The Role of e-Lexicography in the Confirmation of Lexicography as an Independent and Multidisciplinary Field. *Margalitadze, T. and G. Meladze (Eds.). Lexicography and Linguistic Diversity: Proceedings of the XVII EURALEX International Congress*. Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Tbilisi, Georgia. 2016 p. 109-116.
15. Tarp S. Lexicography as an Independent Science. *Fuertes-Olivera, Pedro A. (Ed.). The Routledge Handbook of Lexicography*. 2017. p. 19-33.